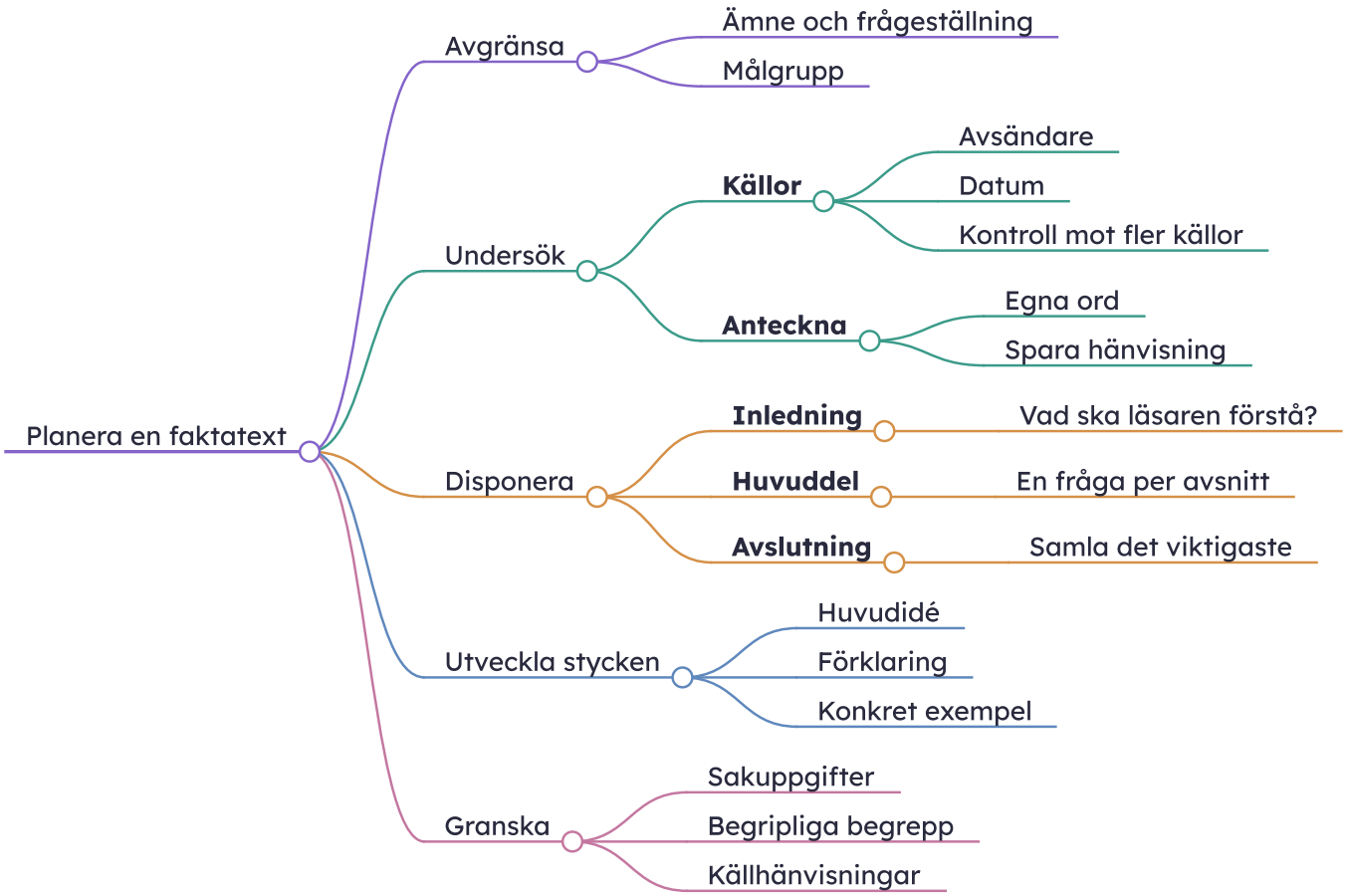
Planera en faktatext

Bygg en saklig text med frågor, förklaringar, exempel och kontrollerade källor.

Läs en gren i taget. Täck sedan över detaljerna och försök förklara dem med egna ord.

Förstå innehållet

En faktatext behöver en tydlig avgränsning och en läsare att rikta sig till. Ett stycke kan utveckla en huvudidé genom förklaring, exempel och relevanta belägg. När källor används behöver läsaren kunna se var uppgifterna kommer ifrån. Dispositionen kan ändras när du upptäcker att två frågor hör ihop eller att ett viktigt samband saknas.

Så är kartan uppbyggd

Kartan fungerar som en skrivplan. Huvudgrenarna är arbetsmoment, medan undergrenarna ger frågor att besvara. För över innehållsgrenarna till rubriker först när du vet vad läsaren behöver förstå. Använd granskningsgrenen efter ett första utkast.

> **Stanna upp vid det här**
> Att rada upp fakta gör inte automatiskt texten begriplig. Förklara varför uppgifterna hör ihop och vad ett nytt begrepp betyder.

Prova själv

Planera en faktatext om pollinering för en yngre elev. Välj tre frågor som texten ska besvara och lägg in ett konkret exempel under varje. Skriv ett stycke och låt någon säga vilken huvudidé de uppfattar.

Två frågor att besvara

Vad gör ett stycke sammanhängande?

Förklaring och exempel ska bidra till styckets huvudidé.

Vad bör du spara när du antecknar från en källa?

En användbar hänvisning gör att både du och läsaren kan hitta underlaget.

Källunderlag

UNC Writing Center · Att utveckla stycken
https://writingcenter.unc.edu/tips-and-tools/paragraphs/

Egen övning och sammanställning av Studera.ai. Bearbeta kartan på studera.ai/resurser/tankekartor-exempel.

Planera en faktatext · fördjupning

Alla detaljer från kartan i läsordning. Följ indragen för att se vilka idéer som hör ihop.

Avgränsa

- Ämne och frågeställning
- Målgrupp

Undersök

- Källor
  - Avsändare
  - Datum
  - Kontroll mot fler källor
- Anteckna
  - Egna ord
  - Spara hänvisning

Planera en faktatext · fördjupning

Alla detaljer från kartan i läsordning. Följ indragen för att se vilka idéer som hör ihop.

Disponera

- Inledning
  - Vad ska läsaren förstå?
- Huvuddel
  - En fråga per avsnitt
- Avslutning
  - Samla det viktigaste

Utveckla stycken

- Huvudidé
- Förklaring
- Konkret exempel

Planera en faktatext · fördjupning

Alla detaljer från kartan i läsordning. Följ indragen för att se vilka idéer som hör ihop.

Granska

- Sakuppgifter
- Begripliga begrepp
- Källhänvisningar